

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE WEB UYGULAMALARI VE MOBİL UYGULAMALAR İLE BUNLARIN ÖĞRETMENLERCE BİLİNİRLİĞİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mustafa TENEKECİ¹

¹ Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Doktora Programı Öğrencisi, Türkçe Öğretmeni, el-mek:mten4100@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7770-7691.

Geliş Tarihi: 31.12.2018 Kabul Tarihi: 13.07.2020

Öz: Bu çalışmanın amacı Türkçe dil bilgisi öğretiminde yararlanılabilecek web ve mobil uygulamaları inceleyerek tanıtmaktır. Çalışma tarama modelindedir. Bu çalışmada 7 web uygulaması ve 23 mobil uygulama incelenerek, tanıtılmıştır. Uygulamaların Türkçe öğretmenleri tarafından bilinirliği ve yararları ile ilgili 20 Türkçe öğretmenine görüş formu doldurtulmuş ve veriler nitel veri analiz paket programı Nvivo 10 ile analiz edilmiştir. Bu uygulamalar; öğretim yöntemlerinde sağladıkları çeşitlilik, etkileşimli alıştırma olanağı sunmaları, kısa sürede dönüt verebilmeleri ve zaman kazandırıcı özellikleri sebebiyle Türkçe dil bilgisi öğretiminde yararlanılabilecek kaynaklar olarak değerlendirilmiştir. Ancak söz konusu uygulamaların bilinirliği konusunda görüş bildiren öğretmenlerin EBA, Okulistik ve Morpa Kampüs dışındaki uygulamaların birçoğu hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, mobil öğretim, web, mobil uygulama, mobil öğrenme

USE OF WEB AND MOBILE APPLICATIONS IN TURKISH TEACHING AND AWARENESS OF THE TEACHERS ABOUT IT

Abstract:

This study aims at introducing and investigating web and mobile applications to be used in Turkish grammar teaching. The study is an scanning model. In this study, 7 web and 23 mobile applications were investigated and introduced. A feedback form about the awareness and benefits of applications were filled up by 20 Turkish teachers and data were analyzed with qualitative analysis programme Nvivo 10. These applications are considered as sources to be used in Turkish grammar teaching in terms of providing diversity in teaching methods, offering interactive research opportunity, giving response in a short time and time saver fatures. However, it was observed that the teachers who gave opinions about the awareness of the said applications did not have knowledge about most of the applications except EBA, Okulistik and Morpa kampus.

Keywords: Turkish, mobile teaching, web, mobile application, mobile learning

Giriş

Günümüzde hızlı bir ilerleme gösteren teknoloji, hayatımızın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da oldukça yaygın olarak kullanılmaya başlandı. Özellikle çocuklar ve gençler için sık sık olumsuzluklarından söz edilen hatta bilimsel olarak bir bağımlılık türü olduğu kabul edilen teknolojinin eğitime yansımaları da olmuştur. Çeşitli devlet kurumları ile vakıf ve derneklerin yaptığı bu bağımlılıkla mücadele elbette teknolojinin çocuklar ve gençler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek niyetiyle yapılmaktadır. Ancak bu mücadele bize aynı zamanda şunu da göstermektedir: Gençleri teknolojiden uzak tutmayı beceremeyeceğimize göre teknolojiyi olumlu yönleriyle eğitimde kullanabiliriz. Hedef kitleyi, bağımlılık düzeyinde kullandığı bir unsurun zararlarından uzaklaştırmak için yürütülen çalışmaların yanı sıra bu teknolojik

unsurlar için yararlı içerikler üretilerek teknoloji ve teknolojik ürünler, hedef kitlenin yararına kullanılabilir hâle getirilebilir.

Bilgisayarlı öğretim, bilgisayarlar için özel olarak hazırlanmış öğretim yazılımları ile öğretmen yerine geçerek öğrenilmesi istenen bilgileri bir bilgisayar laboratuvarında toplu olarak ya da bilgisayarın taşınabildiği herhangi bir yerde bireysel olarak bilgileri öğrenciye aktarmasıdır (Sülükçü, 2011, 101). Ülkemizde FATİH projesi kapsamında büyük bir önem verilen sınıf ortamlarında eğitimde teknoloji kullanımının yanında akıllı teknolojik cihazlar ile neredeyse her bireyin elinin altında olan bilgisayar kökenli öğretim çalışmaları da son yıllarda oldukça ilerleme göstermiştir. İlköğretim ve ortaöğretimde her sınıfta akıllı tahta ve fiber internet bağlantısı sayesinde sınıf içi web uygulamalarına erişim sağlanmaktadır. Öğrencilere dağıtılan ve kontrollü bir yapıya sahip olan tablet bilgisayarlar ile de öğrenciler, okul içinde ve dışında içeriklere ulaşma olanaklarına ve içerik hazırlama fırsatlarına sahip olmaktadır. Ancak projenin öğrencilere tablet dağıtma kısmı henüz istenen düzeyde değildir.

Bu çalışmada Türkçe öğretiminde hedef kitleye ulaşma konusunda web uygulamaları ve mobil uygulamalar üzerinde durulmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin yararlanmaları için bazı uygulamalar incelenerek Türkçe öğretiminde kullanım yönü belirtilmiştir. Mobil öğrenmeye genellikle “hareket hâlindeyken öğrenme” denir (Hockly, Nicky Hockly: Mobile learning, 2013). Mobil öğrenme; e- öğrenmedir, yer ve zamanla kısıtlı değildir. (Bulun vd. 2004, 166; Parsons ve Ryu, 2006, 20; Oran ve Karadeniz, 2007, 167; Hahn, 2008, 277; Toktarova vd., 2015, 318).

Mobil öğrenme bireye yolda, otobüste, evde koltuğunda uzanırken, daha sayamayacağımız birçok yerde ve her zaman öğrenme olanağı sağlamanın yanında sınıf içinde de kullanılacak bir öğretim biçimidir. Eğitimde öğrencilerin aktif katılımı, etkileşimli yapıları, her zaman ve her yerde ulaşma olanağı gibi özellikleri ile web uygulamaları ve mobil uygulamalar Türkçe ve Türkçe dil bilgisi öğretiminde de yararlanılması gereken önemli bir kaynaktır.

Eğitimde Teknoloji Kullanımının Kısa Bir Geçmişi

Dünyada eğitimde teknoloji kullanımı ilk olarak mektupla öğretim biçiminde başladı. Bu sayede uzaktan eğitim başlamış oldu. Dünyadaki ilk

uzaktan öğretim dersleri Amerika'da başlamıştır. Caleb Philips tarafından mektupla steno dersleri verileceğine ilişkin ilan 20 Mart 1728 tarihli Boston Gazetesinde yer almıştır.

Gazetenin orijinali

of (o)	o	and, end (nd)	u	them (thm)	—
that (tha)	o	to, too, two (too)	o	is, his (s)	,
was (os)	e	be, by, but (b)	(great (gr)	—
they* (the)	o	you, your (oo)	o	with (ith)	o
this (ths)	o	than, then (thn)	—	without (itht)	o

Bir ders örneği. (Uzaktanegitim.net, 2018).

İlk olarak yukarıda bahsedildiği şekliyle başlayan eğitimde teknoloji kullanımını zamanla öncelikle Amerika ve Avustralya gibi ülkelerde yerleşimin dağınık olması sebebiyle öğrencileri bir noktada toplamanın güç olmasına bağlı olarak radyo yayıncılığıyla öğretim biçimine dönüştü. İlerleyen yıllarda televizyon ile eğitim başlarken internetin ortaya çıkması ve yaygınlaşması ile neredeyse her üniversite birçok uzaktan eğitim veren bölüm açma gereği duydu.

Ülkemizde ise uzaktan eğitim fikri, okuma-yazma öğretimi çalışmaları sırasında 1927 yılındaki eğitim çalıştayında ortaya atılmışsa da 1956 yılına kadar hayata geçirilememiştir. 1956 yılında ülkemizde de mektupla öğretim başlamıştır.

- 1956 yılında ilk uzaktan eğitim uygulamasını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlatmıştır.
- 1960 yılında ise Orta Dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite olanağı sağlamak amacıyla mektupla öğretim yönteminin kullanılması, 1961 yılında MEB tarafından mektupla öğretim merkezinin kurulması, (Açık Öğretim Fakültesi)
- 1974 YAYKUR (Yaygın Yükseköğretim Kurumu) kurulmuştur.
- 1980 ve 1990'lı yıllarda MEB'na bağlı Okul Radyosu, TV okulu örgün eğitimi destekleyip, isteyene yaygın eğitim olanağı sağlamıştır
- 1990'lı yıllarda MEB'e bağlı okul çağı dışındaki bireylere UE vermeyi amaçlayan kurumlar ise;
 - ✓ 1997 yılında kurulan Açık Öğretim Lisesi,
 - ✓ 1997-1998 de öğretime başlayan Açık Öğretim İlkokulu,
 - ✓ Mesleki ve Teknik Açık Öğretim okuludur (Elektrik tesisatçılığı vb.),
- 1990 Fırat Üniversitesi uzaktan eğitim uygulamasına e-posta ile başladı.
- 1991'de Fırat Üniversitesi televizyon ile eğitime başladı.
- 1993 Ahmet Yesevi Üniversitesi (Türkiye-Kazakistan) uzaktan eğitim teknolojilerinin bütün imkânlarından yararlanarak eğitime başladı.
- 1995'te Fırat Üniversitesi web destekli öğretime başladı.
- 1997 Sakarya Üniversitesi'nde internet destekli öğretim başladı.
- Mayıs 1997 ODTÜ internet ile eğitim konusunda çalışmalarını sürdürmektedir. 1998 İDE-A
- 2000-2001 öğretim döneminde YÖK Uzaktan eğitim projesi (Harran Üniversitesi-İstanbul Üniversitesi)
- 2001-2002 öğretim yılı bahar döneminde Sakarya Üniversitesi'nde 1200 lisans öğrencisine internet yoluyla eğitim verilmiştir.
- 2002-2003 yılında internet yoluyla eğitim: Açıköğretim Fakültesi bünyesinde Bilgi Yönetimi Ön lisans Programı açılmıştır (Solmaz, 2018; Kurnaz, 2018).

Günümüzde bünyesinde “açıköğretim fakültesi” bulunan birçok üniversite mevcuttur. Anadolu Üniversitesi dışında kalan üniversiteler bünyelerindeki açıköğretim fakülteleri için materyal basımına son vermiş ve materyalleri elektronik ortamda öğrencilerine ulaştırmayı seçmişlerdir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışma tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2012, 77). Çalışmada Türkçe öğretimi ve özel olarak Türkçe dil bilgisi ile ilgili içeriği bulunan Web uygulamaları ve mobil uygulamalar incelenmiştir. Mobil uygulamalara ilişkin öğretmen görüşlerini tespit etmek için araştırmacı tarafından oluşturulan “Görüş Formu” kullanılmıştır. Açık uçlu üç sorudan oluşan form ile öğretmenlerden alınan görüşler Nvivo10 nitel araştırma paket programında analiz edilmiştir.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın evreni genel ağ ve android uygulamaların tümü olup araştırmada örneklem olarak Türkçe öğretimi ve dil bilgisi ile ilgili uygulamalar belirlenmiştir. Bu amaçla web uygulamaları için genel ağ, mobil uygulamalar için android uygulama merkezi olan Play Store’da tarama yapılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Genel ağda ve Play Store’de Türkçe, dil bilgisi, eğitim, dil eğitimi, Türkçe öğretimi anahtar kelimeleri ile aramalar yapılarak uygulamalara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan uygulamalar incelenmiş ve özellikleri belirlenmiştir. Uygulamalara ilişkin araştırmacı tarafından oluşturulan “Görüş Formu” hâlen MEB bünyesinde çalışan 20 Türkçe öğretmene doldurtulmuştur. Görüş formları Nvivo10 nitel analiz programı ile analiz edilmiş ve bu uygulamaların öğretmenlerce bilinirliği belirlenmeye çalışılmıştır.

Türkçe Öğretimi İçin Yararlanılabilecek Uygulamalar

Bu uygulamalar web uygulamaları ve mobil uygulamalar olmak üzere iki grupta incelenmiştir.

Web uygulamaları:

1. EBA (Eğitim Bilişim Ağı): Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen bir web portalıdır. Belki de ülkemizde eğitim alanında yapılmış en büyük eğitim yazılım çalışmasıdır. İçerisinde eğitimle ilgili yüzlerce alt web sitesi ve uygulama mevcuttur. EBA portalına <http://www.eba.gov.tr/> erişim adresinden ulaşılabilmektedir. Genel olarak FATİH projesinin en önemli parçasını yani içerik kısmını oluşturmaktadır. EBA'nın Türkçe ve dil bilgisi ile ilgili kısmı ise "Eba Ders" menüsü altında ulaşılan bölümde yer almaktadır.

İlkokuldan lise son sınıfa kadar ders konularının MEB müfredatına uygun olarak yer aldığı "Eba Ders"te Türkçe dersi başlığı altında dil bilgisine ayrı bir bölüm açılmış ve her sınıf düzeyi için dil bilgisine yer verilmiştir. İçerik olarak videolu konu anlatımları, animasyonlar, etkileşimli etkinlikler ve konu testleri bulunmaktadır. Özellikle etkileşimli etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekmektedir.

Öğretmen ve öğrencilerin otomatik olarak tanımlandığı Eba'da öğretmenler; öğrencilere ödev gönderebilmekte, ödevlerin yapılışı için süre sınırı belirleyerek sisteme işleyebilmektedir. Gönderilen etkinlik ve ödevlerin kontrolü de yine Eba üzerinden kolaylıkla yapılmaktadır. "İçerik Üretimi" bölümü ile öğretmenler dersleri ile ilgili içerik üretebilmektedir. Öğretmenler, bu içerikleri sınıfta kullanabilecekleri gibi sistem üzerinden öğrencilere toplu, grup veya bireysel olarak da gönderebilmektedir. Eba'da MEB tarafından incelenmiş ve yararlı olacağı düşünülen özel sektör siteleri ve uygulamalarına da Eba şifresi ile erişim mümkün kılınmıştır.

2. Okulistik: Okulistik, <http://www.okulistik.com> erişim adresi ile ulaşılan bir interaktif ders sitesidir. Öğretmenlere ücretsiz olan site öğrenci kaydını belli bir ücret ile yapmaktadır. Özellikle dil bilgisi konularındaki etkileşimli etkinlikleri ve konu sonu test uygulamaları ve oyunlar ile öğretimi sıkıcı olmaktan çıkarmaktadır.

3. Morpa Kampüs: Morpa Kampüs, <https://www.morpakampus.com> erişim adresinden ulaşılabilen bir web portalıdır. Bu portal ilkökul ve ortaokulda öğrenin gören öğrenciler ile bu kademelerdeki okullarda görev yapan öğretmenlere derslerde yardım sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. MEB ders müfredatları ile uyumlu binlerce içeriğin (kitaplar, testler, deneyler, konu

anlatımları, belgeseller, videolar, çalışmalar, ödev yaprakları vb.) ve ayrıntılı bilgilendirme (raporlama) yöntemlerinin bulunduğu bir platformdur. Özellikle ayrıntılı raporlamanın bulunması öğretmenlerin öğrencilerinin başarı durumlarını ve dersleri ile ilgili ilerleme düzeylerini belirlemeleri açısından önemlidir. Söz konusu raporlardan elde edilecek verilerle yeni ödevlendirmeler yapılması, öğrenciye yönelik farklı öğretim yaklaşımları belirlemek gibi yollara başvuru olarak öğrencilerin tam öğrenmelerinin gerçekleşmesi sağlanabilir. Morpa Kampüs'te ilkokul 1. sınıftan ortaokul 8. Sınıfa kadar hazırlanmış olan içerikler MEB müfredatına uygun olarak güncellenmektedir. Aynı zamanda öğrenciler ve öğretmenler için zengin bir e- kütüphane içeriği de sunan platform ödüllü yarışmalar ile de öğrencilerin platformu kullanımını teşvik etmektedir. Ayrıca mobil uygulaması da bulunmaktadır. Morpa Kampüs'e öğretmenler ücretsiz üye olabilirken öğrenci üyeliği ücret karşılığı olmaktadır.

4. Tonguç Akademi: Tonguç Akademi, www.tongucakademi.com erişim adresi ile ulaşılan ve son yıllarda öğrencilerin oldukça ilgi gösterdiği bir eğitim sitesidir. Sitede 5. Sınıftan 10. Sınıfa kadar tüm derslere ait konu anlatım videoları bulunmaktadır. Dil bilgisi konularına yoğun şekilde yer verilmektedir. Tonguç Akademi sitesinden yararlanmak için üyelik gerekmekte ve üyelik ücrete tabidir.

5. Edmodo: Aynı zamanda bir sosyal paylaşım ve iletişim platformu özelliği de taşıyan Edmodo, <https://www.edmodo.com> erişim adresi ile ulaşılan bir web uygulamasıdır. Özellikle 100 ve üzeri öğrencisi olan ve branş gereği süreç değerlendirmesi veya sınav yapılması gerekiyorsa oldukça etkili bir uygulamadır. Çok sayıda öğrencinin sınavlarını yapmak ve değerlendirmek için içerisinde gayet kullanışlı sınav oluşturucu barındırmaktadır. Uygulama, hazırlanan sınavların arşivlenip bir sonraki yıl kullanılmasına da olanak sağlıyor. Uygulamadaki aile kodu ile aileler de üyelik oluşturup çocuklarının ödevlerini ve gelişimleri kontrol edebiliyor. Uygulama, ücretli ve ücretsiz kullanım imkânı vermektedir. Uygulamanın tüm olanaklarından sınırsız yararlanmak için ücretli üyelik gerekmektedir.

Bu platform ülkemizde daha çok üniversite hoca ve öğrencileri tarafından kullanılmaktadır. Ancak uygulama ilkokuldan itibaren tüm dönemler için kullanılabilir. Öğretmene önemli kolaylıklar sağlarken öğrenciye de hızlı dönüt imkânı vermektedir.

6. Quizrevolution: Bu web uygulamasına <http://www.quizrevolution.com> erişim adresi ile ulaşılmaktadır. Bir sınav hazırlama uygulaması olarak ifade edilebilir. Hazırlanan sınavlar sosyal medyada da paylaşılabilir. Uygulamanın denememe sürümü ücretsiz ancak premium sürümü ücretlidir.

7. Testmoz: Testmoz uygulamasına <https://testmoz.com> erişim adresi ile ulaşılmaktadır. İstenilen ders ve konu ile ilgili sınavlar oluşturulabilen bir web uygulamasıdır. Bu uygulamanın en güzel taraflarından biri ise sadece çoktan seçmeli sınav oluşturma imkânı ile kısıtlı olmamasıdır. Bu uygulama, çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve açık uçlu soru hazırlama olanağı da vermektedir. Bu uygulama, hazırlanan sınavla ilgili ayrıntılı raporlar oluşturarak değerlendirme kolaylığı da sağlamaktadır.

Mobil uygulamalar:

Öğrencilerin anlamadıkları konuları belirlemenin en basit yolu anlatılan konunun kazanımlarına uygun sınavlar yapmaktır. Sınavlardan alınan geri bildirimlerle derslerle ilgili kazanımların gerçekleşme düzeyi hakkında fikir sahibi olunabilir. Öğrencilerin konuyu anlayıp anlayamadıkları tespit edilebilir. Bunu yapabilmeye olanağı sağlayan ve benzer içerik ve yapılarla sahip uygulamalar aşağıda kısaca anlatılmaktadır.

1. Socrative: Bilgisayara ve mobil cihazlara uyumlu olarak çalışan bir uygulamadır. Öğrencilerle etkileşimli kullanılabilen online test ve sınav hazırlama uygulamasıdır.

2. Edmodo: Bilgisayara ve mobil cihazlara uyumlu olan bu uygulama ile öğrencilere oluşturulan şifreler sayesinde kolay bir şekilde sınavlar hazırlanabiliyor. Uygulama ile sınavların değerlendirilmesi ve geri bildirimler yapılması da öğretimi etkili kılmaktadır.

3. Examtime: Ücretsiz sınavlar oluşturmaya, zihin haritaları ve flash kartlar hazırlamaya olanak sağlayan bir sitedir. Mobil uygulaması da mevcuttur.

4. Kahoot: “Öğrenmeyi zevkli hale getirin” sloganı ile yola çıkan bir uygulamadır. Öğrenciler, içerik oluşturmaya olanak sağlayan bu uygulama ile hazırlanan soruları çözerken hem öğrenme hem de eğlenme fırsatı bulabilir.

5. Plickers: Bu mobil uygulamanın web sayfası aracılığıyla oluşturacağınız sınav ve sorularla sınıfta dersi tam bir yarışma programı heyecanında dinleyen ve katılan öğrencilere sahip olmanız mümkün. Ancak bu uygulamayı sınıfta kullanmak için telefonunuzu akıllı tahtaya bağlamanız ve uygulama öncesi QR kod oluşturmanız gerekmektedir.

6. MindMister: Kavram haritaları ve zaman akış çizelgeleri öğretimde kullanılan en önemli materyallerdendir. Bu materyalleri hazırlamak zaman alıcı ve zahmetli bir iştir. İnternet ortamında hazır bulunanlar ise çoğu zaman beklentilere cevap vermez. MindMister uygulaması zahmetsizce ve çok kısa sürede kavram haritaları, zaman çizelgeleri hazırlamaya imkân sağlıyor. Hazırlanan haritalara fotoğraflar ve notlar eklemenin de mümkün olduğu uygulamada hazırlanan materyaller farklı formatlarda kaydedilebiliyor. Uygulamanın tam sürümü ücretlidir.

7. Zipgrade: Temelde bir optik okuma uygulaması olan ZipGrade, maliyetli ve zaman alıcı bir işlem olan optik okumayı cep telefonu ile yapılabilir kılıyor. Sınava uygun optik form belirlenerek hazırlanan çoktan seçmeli sınavlar, oluşturulan cevap anahtarına göre saniyeler içinde değerlendirilebiliyor. İhtiyaca göre 20, 50 ve 100 soruluk optik formlar ihtiyaca göre istenen sayı ve boyutta normal kâğıda basılarak kullanılıyor. Uygulamanın bir diğer olumlu yanı ise yapılan sınavlara yönelik ayrıntılı analiz imkânı sunmasıdır. Sınav sonrası soru bazlı değerlendirme, soruların güçlük indeksi, öğrencilerin karşılaştırmalı başarı yüzdeleri ve sıralamaları gibi profesyonel optik okuyucu sistemlerinden alınabilecek birçok hizmet bu uygulamada da mevcuttur. Önceki sınavları görebilme, mobil uygulama ve web üzerinde verilere erişim imkânı sağlayan ZipGrade demo sürüm olarak 100 sınav optiğini okuma izni veriyor. Uygulamadan sınırsız olarak yararlanmak için yıllık ücret ödenmesi gerekmektedir.

Yabancılar Türkçe Öğretimini Amaçlayan Mobil Uygulamalar

1. Duolingo: Etkileşimli bir uygulamadır. Okuma, dinleme, konuşma, yazma aktiviteleriyle kullanıcıya dili ve dil bilgisini öğretmeyi amaçlayan bir uygulamadır. Bu uygulama 100 milyonu aşkın kullanıcısı ile dünyadaki en yaygın dil öğretim uygulaması olarak değerlendirilebilir. Kendi kendine öğren yaklaşımlıdır. Dünyadaki birçok dili öğretmeyi amaçlayan bu uygulamada Türkçe öğretimi de mevcuttur.

2. Memrise: Dil öğretme konusunda Duolingo'yla birlikte en fazla kullanılan uygulamalardan olan Memrise, Londra merkezli bir dil öğrenme uygulamasıdır. Seçilen dili oyunlaştırma anlayışıyla kullanıcıya öğreten Memrise, öğretici olduğu kadar eğlenceli de bir uygulama olma iddiasındadır.

3. Mondly: ATi Studios şirketince geliştirilen Mondly uygulaması, 30 farklı dili öğretme amacındadır. Bu dillerden biri de Türkçedir. Okuma, dinleme, konuşma, sohbet temelli bir dil öğretme yapısına sahiptir. Kişinin kendi öğrenme alışkanlığını algılayarak kişinin öğrenmesini hızlandırma iddiasındadır. Uygulama 1 milyondan fazla kullanıcıya sahiptir.

4. Busuu: Bütün dünyada dil öğrenme konusunda en çok bilinen mobil tabanlı uygulamalardan biridir. Dilin kurallarını öğretmesinin yanında pratik yapma olanağı da sunan bir uygulamadır. Konuşma/yazma çalışmaları, telaffuz örnekleri ve hafıza etkinlikleri gibi özellikleri bulunan Busuu, dünya genelinde 10 milyonu aşkın kullanıcı tarafından kullanılmaktadır. Bu uygulama ile 12 dilin öğretimi yapılmaktadır. Dil ve dil bilgisi öğretimi üzerine New York Şehir Üniversitesi tarafından yapılan araştırma sonucu 22,5 saatlik Busuu uygulamasının bir üniversite dönemi boyunca yapılan dil öğretimine denk olduğu uygulama geliştiricileri tarafından belirtilmektedir.

5. Babbel – Learn Turkish: İçinde Türkçenin de bulunduğu 14 farklı dilin öğretimini hedefleyen bir uygulamadır. Benzer dil öğretim uygulamalarından farklı olarak kullanıcının ilgi duyduğu alanları odağa alarak dil öğreten Babbel, ortalama olarak 15 dakikalık kısa dersler biçiminde kurgulanmış bir uygulamadır. Babbel uygulamasının 500 binden fazla kullanıcısı mevcuttur.

6. Speaky: Bu uygulama 180 farklı ülkeden kullanıcıya sahip olup 110 farklı dilin konuşulduğu bir platformdur. Dilin kurallarını öğretmeyi değil konuşulmasını sağlamayı amaçlayan bir uygulamadır. Öğrenilmek istenen dili konuşanlar ile pratik yapma imkânı sunmaktadır. Uygulamanın 1 milyondan fazla kullanıcısı mevcuttur.

7. Bil Bakalım: MEB tarafından özellikle ülkemize gelen sığınmacıların Türkçe öğrenmeleri için geliştirilen oyun temelli bir dil öğretim uygulamasıdır.

Sadece Konu Anlatımlarının Bulunduğu Yazılı İçerik Ağırlıklı Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi Mobil Uygulamaları

Bu uygulamalar genel olarak benzer özellikler göstermektedir. Dil bilgisi konuları, konu başlıklarına veya sınıf düzeyleri ile birlikte konu başlıklarına ayrılarak verilmiştir. Bir nevi her an yanınızda bulunan bir cep kitabı işlevi gördükleri söylenebilir. Bu uygulamaların tespit edilenleri aşağıda listelenmiştir:

- ✓ Türkçe ixir
- ✓ Türkçe Dersi özet
- ✓ TYT / AYT Türkçe dil Anlatım Konuları
- ✓ DGS Türkçe Konu Anlatımı
- ✓ Dil Bilgisi
- ✓ Türkçe Konu Anlatımı
- ✓ YKS Türkçe Konu Anlatımı
- ✓ Dil Bilgisi Kuralları
- ✓ Türkçe Öğretimi (Bu uygulama diğerlerine nispeten çok daha zengin bir içeriğe sahiptir.)

Web Uygulamaları ve Mobil Uygulamaların Türkçe Öğretmenlerince Bilinirliği

Türkçe öğretmenlerinin Türkçe dil bilgisi öğretimi ile ilgili bildiğini ifade ettikleri uygulamalar:

Tablo 1. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretimi ile İlgili Bildikleri Web Uygulamaları ve Mobil Uygulamalar

Kelime	Uzunluk	Frekans
eba	3	20
okulistik	9	20
morpa kampüs	11	19
tonguç akademi	13	10
plickers	8	3
zipgrade	8	3
edmodo	6	1

Şanlıurfa ilinde çeşitli okullarda görev yapan 20 Türkçe öğretmenin görüşlerini içeren görüş formu analizinde, öğretmenlerin Türkçe öğretimi için bildikleri uygulamaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. En çok bilinen uygulamalar Eba ve Okulistik iken öğretmenlerin bildiği uygulamalar içinde en az bilinenlerin ise Edmodo, Plickers ve Zipgrade olduğu söylenebilir.

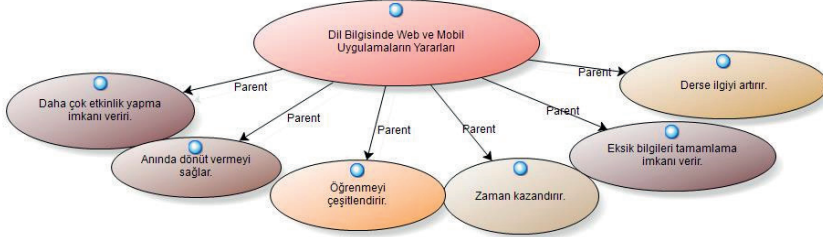
Türkçe öğretmenlerinin derslerinde yararlandıkları web uygulamaları ve mobil uygulamalar:

Tablo 2. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretimi ile İlgili Kullandıkları Web Uygulamaları ve Mobil Uygulamalar

Kelime	Uzunluk	Frekans
eba	3	20
okulistik	9	16
morpa kampüs	11	9
tonguç akademi	13	6
plickers	8	3
zipgrade	8	3

Tablo incelendiğinde görüş formunu dolduran tüm öğretmenlerin EBA'yı kullandıkları görülmektedir. Bu durum, EBA'nın MEB tarafından oluşturulmuş bir platform olmasından ve öğretmenlere yönelik EBA kullanımı eğitimleri verilmesinden kaynaklanmaktadır. Okulistik ve Morpa kampüs'ün kullanım açısından Eba'dan sonra en çok kullanılan uygulamalar olduğu görülmektedir. Görüş formunu dolduran öğretmenlerin genel olarak web uygulamalarını kullandıkları söylenebilir. Üç öğretmen mobil uygulamalar olan Plickers ve Zipgrade'yi kullandıklarını ifade etmiştir.

Web Uygulamaları ve Mobil Uygulamaların Dil Bilgisi Öğretimindeki Yararlarına ilişkin Öğretmen Görüşleri

“Görüş Formu”nu dolduran öğretmenlerin “Türkçe dil bilgisi öğretimi açısından web uygulamalarının ve mobil uygulamaların yararları nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların Nvivo 10 paket programı ile yapılan analizinde yukarıdaki model oluşmuştur. Ayrıntılı analiz sonucu web ve mobil uygulamaların Türkçe ve dil bilgisi öğretimi açısından aşağıdaki yararları sağladığı söylenebilir:

- ✓ Farklı öğretim yöntemlerini bir arada sunabildikleri için öğretmen ve öğrenciye istenen yöntemle dil bilgisi öğretimi olanağı sağlar.

Örneğin Eba veya Okulistik’te geleneksel dil bilgisi öğretim yaklaşımına uygun olarak kural ve ezbere dayalı alıştırmalar bulunmaktadır. Bunun yanında cloze testler, metin temelli öğretim yaklaşımına uygun dil bilgisi etkinlikleri, sezdirme yöntemini esas alan etkinlik ve alıştırmalar da mevcuttur.

- ✓ Zamanı verimli ve etkili kullanmayı sağlamaları, kısa sürede sayı ve çeşit olarak çok daha fazla alıştırma yapma olanağı sağlar.
- ✓ Etkileşimli yapısı, anında dönüt verebilmesi ve oyun etkisi ile geleneksel yaklaşım ve geleneksel sınıf içi etkinliklerle derse karşı ilgi duymayan, tahtaya kalkmayan, parmak kaldırmayan öğrencilerin ilgilerini ve dersten zevk almalarını sağlayarak öğretimi kolaylaştırabilir.
- ✓ Öğretmenlere anında dönüt vererek öğrencilerin öğrenme durumları hakkında bilgi sahibi olmalarını.
- ✓ Eksik öğrenmeleri tamamlama imkânı sunar.

- ✓ Mobil uygulamalar ile mobil bir yaşam kültürünün yerleşmeye başladığı günümüzde öğrenenler diledikleri anda ve diledikleri yerde, sürekli öğretim yapma olanağı bulur. Kendi kendine öğrenmeyi sağlar.

Bu özellikler, web uygulamalarını ve mobil uygulamaları, gerek ana dili olarak gerek yabancı dil olarak Türkçenin dil bilgisi öğretiminde etkin olarak kullanılabilir kılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Tarama sırasında Türkçe öğretimi ile ilgili 7 web uygulaması, 21 mobil uygulama belirlenmiştir. Belirlenen mobil uygulamalardan 7'si sınav uygulaması, 7'si yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili etkileşimli uygulama, 7'si ise dil bilgisi konu anlatımlarından oluşmaktadır. Türkçe dil bilgisi öğretimi için oluşturulmuş mobil uygulamaların temelde, konuların düzenli özetler biçiminde verilmesi şeklinde olduğu belirlenmiştir.

Eba, öğretmenlerce bilinirliği ve kullanımı en fazla olan web uygulamasıdır. Eba'yı bilinirlik ve kullanım açısından takip eden uygulamalar "Okulistik" ve "Morpa Kapüs"tür.

Mobil uygulamaların görüş formunu dolduran öğretmenlerce bilinirliği ve kullanımı düşüktür.

Tarama sırasında dil öğretimi alanında ön plana çıkmış uygulamaların çoğunda bir dünya dili olarak Türkçenin yabancılara öğretiminin de yer aldığı görülmüştür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi uygulamalarının genel olarak interaktif ve etkileşimli oldukları görülmüştür.

Dil bilgisi öğretiminde web uygulamalarından ve mobil uygulamalardan yararlanılabilir. Bu uygulamalar yöntem çeşitliliği, örnek çeşitliliği, zaman tasarrufu sağlamaları yönüyle dil bilgisi öğretimine katkı sağlayabilir.

Web ve mobil uygulamalar etkileşimli olmaları, ses ve görsellerle, videolarla desteklenmeleri, özellikle anında dönüt alma olanakları ile öğrencilerde derse katılma isteği uyandırmaya yardımcı olur.

Türkçe ve dil bilgisi öğretimi amaçlı web uygulamalarının oldukça zengin içerikleri ile öğrenci ve öğretmenler için alternatif öğrenme ve etkinlik olanakları sağlayarak öğretimi çeşitlendirdiği söylenebilir.

Sınav oluşturuvcu ve değerdendirme amaçlı uygulamalar ile çok hızlı ve güvenli sınav ve değerdendirmeler yapılabilir.

Yabancılara Türkçe öğretmeyi de amaçlayan dünya çapındaki uygulamaların özellikle sığınmacı öğrencileri bulunan öğretmenler tarafından bilinmesi ve bu öğrencilere kullanırılması Türkçe ve Türkçenin dil bilgisini öğrenmelerini hızlandırma konusunda yardımcı olabilir.

Bütün bu uygulamaları, eğitimin en önemli unsuru olan öğretmenlerin bilmesi, kullanması ve bunlar için içerik oluşturması yararlı olacaktır. Bu uygulamaların öğrencilere de öğretmenlerin ve ailelerin bilgisi dâhilinde kullanırılması yararlı olabilir.

Bu uygulamaların her biri için öğretimdeki etkililiğı ile ilgili araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- BULUN, M., Gülnar, B., & Güran, S. (2004). Eğitimde mobil teknolojiler. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2).
- HAHN, J. (2008). Mobile learning for the twenty-first century librarian. *Reference Services Review*.
- HOCKLY, N. (2013). Mobile learning. *Elt Journal*, 67(1), 80-84.
- <https://oupeltglobalblog.com/2017/03/24/going-mobile-a-qa-with-nicky-hockly>, "Going Mobile: A Q&A with Nicky Hockly". Nicky Hockly, adresinden alındı. (18.11.2018)
- KARASAR, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi.(24. Basım). *Ankara: Nobel Yayın Dağıtım*.
- KURNAZ, Serpil **Türkiye’de Uzaktan Eğitim**, <http://serpilkurnaz.blogcu.com/turkiyede-uzaktan-egitim/10319547> adresinden alındı. (06.11.2018)
- ORAN, M. K., & Karadeniz, Ş. (2007). İnternet tabanlı uzaktan eğitimde mobil öğrenmenin rolü. *Akademik Bilişim*, 31, 167-170.
- PARSONS, D., & Ryu, H. (2006). A framework for assessing the quality of mobile learning. In *Proceedings of the international conference for process improvement, research and education* (ss. 17-27).

- SOLMAZ, Ebru. **Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim Uygulamaları.** www.websitem.gazi.edu.tr:www.websitem.gazi.edu.tr/site/ebrusolmaz/files/download/id/52629 adresinden alındı. (05.11.2018)
- SÜLÜKÇÜ, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde (temel seviye A1) bilgisayar destekli materyal geliştirme ve bunun öğrenci başarısına etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- TOKTAROVA, V. I., Blagova, A. D., Filatova, A. V., & Kuzmin, N. V. (2015). Design and implementation of mobile learning tools and resources in the modern educational environment of university. *Rev. Eur. Stud.*, 7, 318.
- uzaktanegitim.net.. **Dünyada Uzaktan Eğitime İlişkin İlk Uygulamalar.** uzaktanegitim.net: <http://www.uzaktan-egitim.net/?pnum=57&pt=2.1.+D%C3%BCnyada+Uzaktan+E%C4%9Fitime+%C4%B0li%C5%9Fkin+%C4%B0k+Uygulamalar>, adresinden alındı (04.11.2018)